

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 241/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej otcom [REDAKOVANÉ] ako zákonným zástupcom, a sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Tatianou Vorobelovou, advokátkou, Bajzova 2, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. 11P/164/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. 11P/164/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice **prikazuje** v konaní sp. zn. 11P/164/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie **2 000 eur** pre každého z nich, ktoré **je** im Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **542,34 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. apríla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11P/164/2017. Sťažovatelia zároveň žiadajú priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur pre každého z nich.
2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 241/2024-12 zo 6. mája 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľov prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a spisového materiálu vyplýva, že napadnuté konanie sa začalo 1. decembra 2017 podaním návrhu sťažovateľa Okresnému súdu Košice I, ktorý sa v procesnom postavení manžela domáhal rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností k maloletej dcére – sťažovateľke. Od 1. júna 2023, keď nadobudla účinnosť novela zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, je konanie vedené mestským súdom.
4. Z chronologického prehľadu jednotlivých úkonov obsiahnutých v ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisu v podstatnom vyplýva, že prvé pojednávanie vo veci sa konalo 2. mája 2018, na ktorom mestský súd rozhodol o nutnosti nariadenia znaleckého dokazovania z odboru psychológie. Uznesením z 20. júna 2018 ustanovil mestský súd znalkyňu, požadovaný znalecký posudok bol mestskému súdu doručený 21. februára 2019 po tom, keď bola lehota na vypracovanie posudku znalkyni predĺžená dvakrát, a to uznesením z 13. novembra 2018 a uznesením zo 7. februára 2019.
5. Dňa 17. septembra 2018 podal sťažovateľ návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci dočasnej úpravy styku s maloletou, ktorý však mestský súd uznesením z 25. októbra 2018 zamietol. O podanom odvolaní proti tomuto rozhodnutiu rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) tak, že ho uznesením z 11. januára 2019 potvrdil.
6. Z úradného záznamu zákonného sudcu z 25. marca 2019 vyplýva, že z dôvodu dočasného pridelenia sudkyne na Krajský súd v Košiciach od 1. apríla 2019, obsadenia pojednávacích miestností vo februári a marci 2019 a písomného vyhotovenia rozhodnutí v už skončených veciach nebolo možné nariadiť termín pojednávania.
7. Dňa 9. apríla 2019 bol spis pridelený inej zákonnej sudkyňi, 12. novembra 2019 však bol opätovne vrátený na prejednanie a rozhodnutie pôvodnej zákonnej sudkyňi JUDr. Denise Novotnej Mlinárscikovej. Tá 13. novembra 2019 dala pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 5. február 2020.
8. Pojednávanie konané 5. februára 2020 bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania, ktoré sa však neuskutočnilo. Zároveň mestský súd vyzval rodičov maloletej na uzavretie rodičovskej dohody.

9. Pojednávania nariadené na 31. marec 2020, 10. november 2020 a 3. február 2021 boli odročené z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu v súvislosti so šírením vírusu COVID-19. Pojednávanie konané 18. augusta 2020 bolo z dôvodu neprítomnosti matky a jej právneho zástupcu bez spravedlnosti odročené na 10. november 2020.

10. Rozsudok vo veci samej vyhlásil mestský súd na pojednávaní konanom 5. mája 2021, ktorým manželstvo účastníkov konania rozviedol a v časti úpravy rodičovských práv a povinností zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky s tým, že sťažovateľ je oprávnený sa s maloletou stretávať v určenom rozsahu a prispievať na jej výživu sumou 250 eur mesačne. Proti tomuto rozsudku podala matka maloletej odvolanie proti výroku o úprave styku sťažovateľa s maloletou a sťažovateľ sa odvolal proti výroku o určení výživného. Spis bol krajskému súdu predložený 6. septembra 2021. Krajský súd o podaných odvolaniach účastníkov konania rozhodol uznesením z 11. júla 2022 tak, že rozsudok mestského súdu zrušil v napadnutých výrokoch o určení výživného na čas po rozvoде, o úprave styku a trovách konaniach a v rozsahu zrušenia vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie.

11. Sťažovateľ doručil 23. novembra 2022 mestskému súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal predbežnej úpravy styku s maloletou do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Mestský súd o ňom rozhodol tak, že ho zamietol. Krajský súd v odvolacom konaní potvrdil rozhodnutie mestského súdu uznesením z 13. decembra 2022.

12. Dňa 27. februára 2023 doručil sťažovateľ mestskému súdu podanie vo veci samej, v ktorom tvrdil, že znalecké dokazovanie týkajúce sa jeho zdravotného stavu je nadbytočné. Zároveň žiadal mestský súd o nariadenie termínu pojednávania vo veci. Mestský súd po doručení požadovaných podkladov od účastníkov konania pojednával 11. mája 2023, pričom pojednávanie odročil na neurčito pre účely predloženia znaleckého posudku z neurológie s cieľom posúdenia zdravotného stavu sťažovateľa. Sťažovateľ doručil predmetný znalecký posudok mestskému súdu 30. mája 2023

13. Dňa 29. mája 2023 rozhodol mestský súd o nariadení neodkladného opatrenia, na základe ktorého bol sťažovateľ oprávnený stýkať sa s maloletou za asistencie akreditovaného subjektu v špecifikovanom rozsahu. Zo záverečnej správy tohto subjektu zo 14. septembra 2023 vyplýva, že výkon opatrení bol predbežne ukončený z dôvodu silne negatívneho postoja maloletej k asistovanému styku. Záverečná správa z centra asistovaného styku bola mestskému súdu doručená v decembri 2023.

14. Sťažovateľ požiadal 28. novembra 2023 o nariadenie termínu pojednávania a súčasne sa domáhal zmeny zverenia maloletej do svojej starostlivosti.

15. Dňa 23. mája 2024 sa konalo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený v poradí druhý rozsudok vo veci samej, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľov

16. Sťažovatelia namietajú celkovú dĺžku konania, ktoré do dňa podania ústavnej sťažnosti trvá 6 rokov a tri mesiace, pričom vo vzťahu k úprave práv a povinností sťažovateľa k maloletému dieťaťu nebolo vo veci právoplatné rozhodnuté.

17. Sťažovateľ uvádza, že napriek prítomnosti maloletého dieťaťa ako účastníka konania je dĺžka konania neprimeraná. Aj keď sa vo veci uskutočnilo viacero pojednávaní a konanie mestského súdu sa nevyznačovalo absolútnou nečinnosťou, je konanie poznačené zbytočnými priet'ahmi, a to v obdobiach od 26. februára 2019 do 12. novembra 2019, od 18. augusta 2022 do 2. marca 2023 a od 28. novembra 2023 do podania ústavnej sťažnosti. V konkrétnostiach uvádza, že pojednávanie uskutočnené 5. februára 2020 mestský súd odročil na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania týkajúceho sa posúdenia zdravotného stavu sťažovateľa, ktoré však následne nariadené nebolo. Sťažovateľ tvrdí, že podľa názoru krajského súdu mala táto skutočnosť založiť dôvodnosť podaného odvolania, pretože mestský súd nevykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu pre zistenie skutočného stavu veci. Sťažovateľ ďalej zdôraznil, že mestský súd mal venovať osobitnú pozornosť dôsledkom, ktoré predstavuje neprimeraná dĺžka konania a priet'ahy v konaní na vzťah sťažovateľa s jeho maloletou dcérou. Nedôsledným konaním mestského súdu a ďalších kompetentných orgánov je tento vzťah trvalo narušený a jeho náprava bude len ťažko, ak vôbec napravitelná. Mestský súd neodstránil stav právnej neistoty a sťažovateľ pociťuje krivdu a ťažko sa vyrovnáva so stavom beznádeje.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

18. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila podpredsedníčka mestského súdu, ktorá predložila ústavnému súdu chronologický prehľad najdôležitejších úkonov od 26. februára 2019 a konštatovala, že napadnuté konanie sa vyznačuje obdobia nečinnosti od apríla 2019 do novembra 2019; od augusta 2022 do marca 2023 a od decembra 2023 do apríla 2024. Ďalej uviedla, že sťažovatelia nepodali sťažnosť na priet'ahy v konaní, čo je podľa nej podmienkou pre vyslovenie záveru ústavného súdu o porušení označených základných práv. Žiadané finančné zadost'učinenie je neprimerane vysoké a v prípade vyslovenia porušenia práv sťažovateľa mu navrhuje priznať ho v nižšej sume.

19. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedla, že vec jej bola pridelená 8. novembra 2021, pričom v tom čase sa spis nachádzal na krajskom súde, ktorý rozhodoval o odvolaniach podaných sťažovateľom a matky sťažovateľky. Po návrate veci z odvolacieho súdu začala vykonávať ďalšie úkony a dokazovanie v súlade s právnym názorom krajského súdu. Dokazovanie bolo zamerané na zisťovanie skutočností týkajúcich sa zdravotného stavu sťažovateľa vzhľadom na jeho závažné neurologické ochorenie a absolvovanie náročnej operácie hlavy pre účely preverenia spôsobilosti starať sa o dieťa. Zákonná sudkyňa poukázala na to, že vo veci medzičasom pojednávala a snažila sa o obnovu vzťahu medzi otcom a dcérou, ktorá sa so sťažovateľom čím ďalej tým viac odmietala stretávať. Nariadením neodkladného opatrenia uznesením z 29. mája 2023 v spojení s opravným uznesením z 28. júna 2023 sa mestský súd pokúsil o sanáciu vzťahu medzi sťažovateľom a maloletou dcérou, keď nariadil asistovaný styk v akreditovanom centre na tom určenom. Záverečná správa z centra bola súdu doručená v decembri 2023. Následne mestský súd vykonával úkony smerujúce k tomu, aby 23. mája 2024 vo veci meritorne rozhodol, a to vrátane výsluchu maloletej a vyčerpávajúceho pojednávania s cieľom výchovne pôsobiť na rodičov maloletej.

20. Z pohľadu zákonnej sudkyne teda k priet'ahom v konaní nedošlo, pretože súd vykonal všetko pre to, aby došlo k obnoveniu vzťahu otca s dcérou, pričom vo veci nebolo možné rozhodnúť skôr aj s ohľadom na zdravotný stav sťažovateľa, ktorý sa v priebehu konania menil a ustálil sa až v máji, resp. v decembri 2023.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

22. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

23. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

24. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ však ide o hľadisko skutkovej zložitosti veci, vzhľadom na charakter napadnutého konania, rozdielne požiadavky týkajúce sa úpravy svojich práv ako rodičov k maloletej a v neposlednom rade nutnosť znaleckého dokazovania z odboru psychológie a z odboru neurochirurgie možno konštatovať určitý stupeň skutkovej náročnosti.

25. Ústavný súd pri posudzovaní prvého kritéria osobitne zohľadnil predmet konania, ktorý má vzhľadom na svoju povahu pre sťažovateľov mimoriadny význam, keďže výsledok napadnutého konania podstatne ovplyvní výkon práv a povinností sťažovateľa ako otca k maloletej dcére. V kontexte uvedeného ústavný súd teda prihliadol na povahu konania dotýkajúceho sa ochrany záujmov sťažovateľky ako maloletého dieťaťa a jeho osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s výnimočnou starostlivosťou i promptnosťou vykonávania procesných úkonov (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02, I. ÚS 368/2021, rozsudok ESLP vo veci Fiala proti Českej republike z 18. 7. 2006, bod 76, porovnaj tiež rozsudky vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004), a to práve v záujme rozvíjania, resp. obnovy vzťahu dotknutého rodiča so svojím dieťaťom.

26. Pokiaľ ide o hodnotenie druhého kritéria, ktorým je správanie sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ je procesne aktívny. Zo spisového prehľadu vyplýva, že sťažovateľ sa zúčastnil všetkých nariadených pojednávaní, nežiadal o ich odročenie, potrebné podklady a vyjadrenia doručoval mestskému súdu v požadovaných lehotách a niekoľkokrát podal žiadosť mestskému súdu o nariadenie termínu pojednávania (27. februára 2023 a 1. decembra 2023). Na viacnásobné odročenia pojednávania z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie v súvislosti so šírením vírusu COVID-19 reagoval podaním z 15. marca 2021, v ktorom mestský súd upozornil na skutočnosť, že podľa § 1 ods. 1 písm. g) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 z 22. januára 2021 o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu (ďalej len „vyhláška“) sa vo veciach starostlivosti o maloletých vrátane výkonu rozhodnutia majú vykonávať pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia. Z uvedeného vyplýva, že správanie sťažovateľa nemožno hodnotiť ako také, ktoré by prispelo k prieťahom v napadnutom konaní.

27. Tretím hodnotiacim kritériom je postup mestského súdu v napadnutom konaní, ktoré začalo 1. decembra 2017, pričom prvý rozsudok vo veci samej bol vyhlásený 5. mája 2021, teda po 4 a pol roku od začatia konania. Rozsudkom z 11. júla 2022 krajský súd zrušil rozsudok mestského súdu v napadnutých výrokoch o určení výživného na čas po rozvode, o úprave styku a trovách konaniach a v rozsahu zrušenia vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie. Druhý meritórny rozsudok vyhlásil mestský súd 23. mája 2024, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie.

28. Z uvedeného vyplýva, že aj bez toho, aby sa ústavný súd podrobne zaoberal jednotlivými úkonmi mestského súdu, možno konštatovať, že samotná dĺžka konania je sama osebe, predovšetkým vzhľadom na dotknuté záujmy maloletého dieťaťa, neprimeraná. Takéto dlhé konanie zo strany mestského súdu *prima facie* odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a rovnako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo vzťahu k strane, ktorá je subjektom takéhoto konania. Ani prípadná právna či skutková zložitnosť sporu nemôže ospravedlniť uvedenú dĺžku konania (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, IV. ÚS 512/2022, II. ÚS 139/2023). Je ústavne neakceptovateľné, aby v konaní o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu bolo vydané rozhodnutie vo veci po 6 a pol roku od jeho začatia (hoci už ako druhé v poradí), pričom s ohľadom na podané odvolanie nie je stále zrejmé, kedy bude vo veci rozhodnuté s konečnou platnosťou.

29. Napriek uvedenému ústavný súd považuje za potrebné upozorniť na hlavné obdobia nečinnosti a nesústreďenej činnosti mestského súdu, ktoré sa v napadnutom konaní vyskytli. Zo spisového materiálu vyplýva, že mestský súd spočiatku konal plynule. V súvislosti s nariadením znaleckého dokazovania z odboru psychológie mestský súd dvakrát predĺžil znalkyni lehotu na vypracovanie znaleckého posudku (uzneseniami z 13. novembra 2018 a zo 7. februára 2019), čím sa dodanie znaleckého posudku predĺžilo o viac než 4 mesiace. Postup súdu bol však v tomto prípade aktívny, pričom možno zdôrazniť, že predĺženie lehoty bolo vyvolané objektívnou skutočnosťou – potrebou súčinnosti ošetrojúcej lekárky sťažovateľa z odboru neurológie pre riadne zistenie a zhodnotenie spôsobilosti sťažovateľa postarať sa o maloletú z dôvodu jeho ochorenia.

30. V priebehu napadnutého konania sa vyskytli obdobia úplnej nečinnosti mestského súdu, čo ostatne priznáva aj mestský súd vo svojom vyjadrení. Išlo o obdobia od 25. februára 2019,

keď nebolo možné nariadiť termín pojednávania z dôvodu dočasného pridelenia zákonnej sudkyne na krajský súd a z dôvodu obsadenia pojednávacích miestností, do 13. novembra 2019, keď bol spis vrátený pôvodnej zákonnej sudkyňi (9 mesiacov); od 18. augusta 2022, keď mestský súd zrušil doložku právoplatnosti a vykonateľnosti na prvom rozsudku vo veci, do 2. marca 2023, keď súd nariadil termín pojednávania (6 a pol mesiaca), a od 1. decembra 2023, keď bola mestskému súdu doručená záverečná správa z centra pre asistovaný styk, do 5. apríla 2024, keď bol nariadený termín pojednávania (4 mesiace).

31. K predĺženiu konania prispelo aj odročenie pojednávania nariadených na 31. marec 2020, 10. november 2020 a 3. február 2021 z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu v súvislosti so šírením vírusu COVID-19. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej pandémie ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (napr. IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 233/2024). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémie COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80). V prejednávanej veci uvedené okolnosti nemôžu ospravedlniť vyše ročnú nečinnosť mestského súdu datovanú od februára 2020 do marca 2021, obzvlášť s prihliadnutím na predmet konania (bod 26). Navyše, konanie nariadené na 3. február 2021 bolo odročené na 5. máj 2021 napriek tomu, že vyhláška účinná od 22. januára 2021 stanovila, že za podmienok v nej uvedených sa vo veci starostlivosť o maloletých pojednávania vykonávajú.

32. Napadnuté konanie je v neposlednom rade poznačené aj nedôslednou a nesústredenou činnosťou, ktorá sa prejavila tým, že pojednávanie uskutočnené 5. februára 2020 mestský súd odročil na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania vo vzťahu k posúdeniu zdravotného stavu sťažovateľa a spôsobilosti starať sa o maloletú dcéru. Toto znalecké dokazovanie však nariadené nebolo, čo sa napokon odzrkadlilo v odvolacom konaní. Krajský súd v kasačnom rozsudku dospel k záveru, že mestský súd nedostatočne zistil skutočný stav veci, v dôsledku čoho vec neprávne právne posúdil a svoje rozhodnutie neodôvodnil náležite. Krajský súd uložil povinnosť mestskému súdu, aby sa dôsledne zaoberal potrebami maloletej sťažovateľky, príjmami oboch rodičov a zameral sa na riadne dokazovanie týkajúce sa zdravotného stavu sťažovateľa. Povinnosť predložiť predmetný znalecký posudok mestský súd uložil sťažovateľovi až na pojednávaní konanom 11. mája 2023 a túto povinnosť sťažovateľ splnil 30. mája 2023.

33. K obrane mestského súdu, že sa snažil sanovať vzájomné vzťahy medzi sťažovateľom a maloletou nariadením neodkladného opatrenia z 29. mája 2023 v znení opravného uznesenia z 28. júna 2023, ústavný súd uvádza, že rozumie dobrému úmyslu mestského súdu. Avšak neodkladné opatrenie bolo vydané po doručení znaleckého posudku sťažovateľa, ktorý slúžil ako podklad pre vydanie meritórneho rozhodnutia vo veci. Ústavný súd k tomu pripomína, že všeobecný súd má povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, o to viac, že predmetom konania je úprava rodičovských práv k maloletemu dieťaťu. Mestský súd mal postupovať tak, aby napadnuté konanie primárne smerovalo k meritórnemu rozhodnutiu, ktorým by upravil rodičovské práva k dieťaťu s konečnou platnosťou a nielen dočasne prostredníctvom neodkladného opatrenia tým viac, ak z priebežných

správ centra pre asistovaný styk bolo zrejmé, že nariadené opatrenie nevedie k želanému výsledku. Navyše, po doručení záverečnej správy z centra pre asistovaný styk v decembri 2023 nasledovalo obdobie nečinnosti mestského súdu až do apríla 2024 (bod 31), čím sa konanie opätovne predĺžilo.

34. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že pod mimoriadnou starostlivosťou, ktorú má súd venovať konaniu vo veci starostlivosti o maloletých, nemožno rozumieť 6 a pol roka trvajúce konanie s perspektívou, že vo veci bude opakovane rozhodovať odvolací súd.

35. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ a v okolnostiach danej veci je už len samotná dĺžka napadnutého konania z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľov.

36. Ústavný súd preto dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

37. Podľa spisového materiálu a vlastnou činnosťou ústavný súd zistil, že proti rozsudku z 23. mája 2024 podal sťažovateľ odvolanie, pričom spis sa stále nachádza na mestskom súde. Vzhľadom na zistenia ústavného súdu, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov v súvislosti s vykonaním všetkých úkonov potrebných na to, aby mohol byť spis čo najskôr predložený krajskému súdu pre rozhodnutie v odvolacom konaní.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

38. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04).

39. Pri svojom rozhodovaní vzal ústavný súd do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania a jeho privilegovaný charakter, obdobia nečinnosti a nesústredenej a neefektívnej činnosti mestského súdu, ako aj správanie sťažovateľov v napadnutom konaní a význam tohto konania pre sťažovateľov. Majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie 2 000 eur pre každého sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľom nebolo vyhovené.

VI.

Trovy konania

40. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3,

§ 13 ods. 2 a § 16 ods. 3) by sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia) v sume 1070,94 eur.

41. Ústavný súd zistil, že sťažovateľmi uplatnená suma náhrady trov právneho zastúpenia v sume celkom 542,34 eur je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky. Ústavný súd preto priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia len v ním uplatnenej výške (bod 4 výroku tohto nálezu).

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu